

KEMENESALJA

Megjelenik minden vasárnap reggel
Előfizetési díj: egész évre 5 P. fél. évre
2,50 P, negyed évre 1,30 P

POLITIKAI LAP.

Felelős szerkesztő és kiadó: DINKÖREVE NÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Családunk. Kossuth Lajos-utca 14. sz.
Hirdetés díja előre fizetendő.

Döntő harc.

A spanyol nemzeti csapatok nagy lelkesedéssel folytatják további előnyomulásukat, ahol berendezkedtek, ott azonnal megindult az építő munka, a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta őket, mert felszabadultak a spanyol marxisták féktelen terrorja alól.

Mussolini és Hitler, a világ eme két államférfia bizonyára elére áll annak a mozgalomnak, amelynek végcélja a kommunizmus teljes kiirtása. A Pápa Őszentsége a közeli napokban személyesen léle áll annak a mozgalomnak, amely a kereszténység megerősítését fogja célozni a bolsevizmus ellen.

Franciaország el fog szigetelődni az európai külpolitikában, mert a baloldali néprfront kormányja nem alkalmas arra, hogy tekintélyt és erőt képviseljen a nagyhatalmak között. Nagyha talmi jelentőségét elvesztette azzal a tevékenységével, hogy Spanyolországot szociálizta és kommunista agitátoraival a bolsevizmus karjaiba hajtotta.

A spanyol ellenforradalom győzelme nem a spanyol nemzet belügye, hanem az egész világé, amelyet támogatni kell minden nemzetnek, mert támogatásával lesz csak megvalósítható az igazi világ béke. Hol vagyunk még az igazi világbékétől, pedig arra már igazán nagy szüksége lenne

minden nemzetnek és népnek, mert csak ennek megvalósítása után lehet szó a tudomány, az ipár és kereskedelem fejlődéséről.

Meg kell alkotni minél előbb a: anirbolsevista blokkot, amelynek megalakítására legalkalmasabb Európa két legkiválóbb egyénisége, Mussolini és Hitler. Meg kell alakítani azért is, mert a szovjettel való leszámolásra a legalkalmasabb idő itt van. Sztalin a vörös cár borzalmas politikájának ellenőreit mind elakarja távolítani utjából, amiből az a következtetés vonható le, hogy az orosz nép is igyekszik lerázni magáról a bolsevista rémuralmat.

Az antibolsevista blokk élére mint legalkalmasabb egyéniséget VIII. Eduard angol királyt kellene megnevezni, aki nagy népszerűségénél fogva nagyban elősegítené a döntő leszámolást a bolsevizmussal szemben. A döntő harcot tehát meg kell kezdeni, az első lépés az lenne, meg kell fosztani Oroszországot a Népezőveltségben viselt pozíciójától, a második pedig a diplomáciai viszony megszakítása, a harmadik pedig a kereskedelmi érintkezések megszüntetése. Ez volna a legfontosabb, mert ha nem vásárolnak tőle, akkor nem lesz pénze a külföldi agitációkra, ezzel a szovjett külföldi propagandája teljesen megszűnne és kénytelen volna Oroszország ál-

lami és politikai berendezkedését teljesen átalakítani.

Ezek volnának azok az eszközök, amelyekkel a külpolitikában nyugodt légkör támadna és végcélként megvalósulna az igazi világ béke.

A spanyol ellenforradalom vezetői teljesen átérzik magas szlov bivatásukat s eljön az az idő, amikor a világtörténelem dicsóí-

teni fogja őket, mert az európai nemzeteket megmentették a bolsevizmustól.

A döntő harc tehát itt van, imádkozzunk kell a spanyolokért, hogy győzzenek, mert győzni is fognak ők, mert velük van az Isten és az igazság, két oly hatalmas erő, amelynek segítségével el lehet pusztítani a vallás és erkölcsi világrend nagy ellenségeit.

Jeles írók dicsőretei a Balaton bűbájáról.

Az adatokat összegyűjtötté, potjegyzetekkel ellátta: **Benedek Vincs.** (Végo.)

Egy jó nevű írónk: Roboz István, a balatonai kultusz szintén egyik jeles apostola is gyönyörű szép képet fest a Balatonról és pedig annak téli világáról. A téli világot így írja le: »Viharos és rendkívül zordságában is valóban ritka látvány a Balaton maga és partvidéke. Alig látni napot pár száz óra, mert esik a hó, hordja a szél. A villák, a nyári örömlők tanyá a magas hó alatt. Elvéve karog a légből egy-egy varjú, melyet szor a vihar a szálló hópólyhek közt. Könn, sőt embert is alig láthatni, béhányokon kívül, mindenki meghusza magát oltón. Csak a halászszeber őzi szenvedelmé, kenyérekessébe a Saiberiába, a jégházakba, hogy kiértesek a jó Isten! ... Midőn azután napok múlva hint a nap, átfénylenek a szőlő bogyók havastetői, a partmenti fű- és jegenyefakra fagyott havon és jégen megtűrik a nap sugar. Csodás fényképében és ezerféle színben égnek, mintha ide hordták volna össze e csodás helyekre a világ minden gyémántját, ékszerét. Kiragadó kepi

lekes apolója. »A Balaton irásban elő képpen« című vasok könyvében ötképen festi a Balaton bűbáját: »A Balaton Magyarország legelső természet szépsége. Vidéke oly káprázatos részletekben bővelkedik, melyek nem csak hazánkban, de földrésztünkön is paratlanok. E tündöklő tö kimeríthetetlen kincses tárháza a költők és festők örökbecsű alkotásainak, kedves talaja a népdalnak, a vig, majd bánatos nótának a romantikus zenének. E vidékre a Mindenható jó kedvel, pazar bőszeggel hinté áldását. Nincs oly faulit lélek, amely midőn rátelkint a Balaton nap sugarától ragyogó sima felületére, messzire nyúló hullámbarázdaira, drágaköveknek mezes színpompájában játékos óriási vitalkőre és toldaranyozta reddőinek láttára, szíve hangosabban ne dobogna a gyönyörű érzetét. Ez a vidék csupa változatosság, édes mosolygás, örökélet.«

Madarász Floris dr. tanár »A Balaton költészet« című művében ezeket írja: »Magyarország természet szépségei között minden versenyen földi áll a Balaton, mert hiszen a

Sági János, a Balaton kultusz

Kemenesalja madárvilága

Írta: Smidellmann Béla. V.

A zöldtarka szintén galambnagyságu madár. A tollazata nagyon szép világos és sötétek és zöldes színben játszik. Fészékét faodvakba rakja és olyan erdőn és ligetekben fészkel, ahol régi odvas, száraz fák vannak. Nyáron gyakran látni a mezőn, a gabonakeresztek, vagy szénabaglyakon ülni és ottan lecsapva a szarkára, szöcskére és egerekre vadászik. Nagyon hasznos madár, de csak akkor nagyon ritka, mert nincs neki megfelelő fészkelő hely, tehát csak vidékre megy. A sítkei erdőn állandóan fészkelnek, tehát ott gyakrabban is látni. Költőmadár. A galambfélék közül itt fészkel a kiserlőce, amit mindenki ismer. Vadon, az erdő alacsonyabb bokraitra rakja a fészékét. Télien elmesz.

A nálánál nagyobb vörös, vagy gerlegalamb szintén hasonló módon fészkel, még a kertekbe is bejön fészkelni. Magzó, költőmadár. A hosa szeptemberben nagyon izletes, mert arra már megbizik. Foglárás közben többre löttem és nagyon gyors madár.

A kétgalamb, ennél nagyobb

szöcskék szintén madár, nagy erdőben, odvakban fészkel és nyár végén nagy csapatokba verődik össze. Korábbi időkben a Kemenesalján nagyon sok volt, de jelenleg már megapadt a számuk, mert nincs költő hely. Olyan sűrű rajokban szoktak előfordulni, hogy duplázásra 6-8 darabot is lehetett látni a csapatból. Nagyon izletes hosa van, tehát vadászembereknek a figyelmébe ajánlható.

A nagy-erdő-galamb ennél nagyobb szöcskék, lilás vörös és sötédesbe játszó tollazatú madár, a hazai vadgalambjaink között a legnagyobb. Nagyon izletes hosaért érdemes látni. Nagyon alkalmazkodó madár, mert a hazai közelében levő fákra is költ. Vándor madár, téle Ecsatárfákba költözik.

A gázlóink közül itt fészkel a kis fekete partifutó szalonka, a kis mocsári szalonka, a nagy mocsári szalonka. Nagyon hasznos, rovarpusztító madarak. Fészkeiket a mocsaras, nádas tavak és rétekben a földre rakják. A nagy mocsári szalonkának a fészékét egy a viparthisz közellevő vetett kukoricában találhatom. Huzok izletes, csak nagyon sovány. A korábbi időkben a már a tulvíg vadászmezőkre költözött vadászpajtással,

a családunk Marcalmenti mocsaras rétekben szép március végi meleg délutánokon kutyával kerestette, fejenként 14-16 darabot is löttem, de hát hol vannak azok a szép idők, hova lettek azok a szép mocsaras tajak?

A hars rigó nagyságu vörösbarna madár, a rétekben és szűles vateményekben tartózkodik, nagyon hasznos rovarirtó. Fészékét a földre rakja. Foglárás alkalmával nagyon sokat löttem, a hosa csafelé nagyon izletes. Költőmadár, ma már nagyon kevés van, mert mindenek meg a vizenyős lapályok.

A hibicgalamb nagyságu madár, a melle fehér, fejbőbitája van, a háta sötétes barna. Csak a vizek mellett él, a tojásait a földre rakja. Knyhe télen ülnék is áttel. A tojása nagyon izletes. Férőggel él.

A kis és nagy vizityuk, az előbbi szürkébarna, rigó nagyságu, a másik szürkés fekete, galamb nagyságu madár. Mindkettő a vizes, nádas helyeket szereti és a vizi férgeseket pusztítja, fészékét a földre, szöcskére rakja. A hosa mindkettő halib. Költőmadár.

A fekete szarvas majdnem olyan, mint a vizityuk, de egész fekete és amannál nagyobb. Életmódja hasonló

amazéhoz. Itt már nagyon kevés költ. Vándormadár.

A törpegém kis sárgásbarna, galambnagyságu madár. Nagyon alkalmazkodó madár, mert bolmi kis tőcsa mellé is fészkel, ahol hal és nád van. Néhány évvel a közésgem közésgem elterülő ligetben a még akkor meglevő belső kis tóban is láttam vizityukokat és törpegémet fészkelni. Csak annyira óvatosak, hogy nem minden ember szemé látja meg azokat. A törpegém szintén költőmadár, hallal él, fészékét a tetőt nád-halomra rakja.

A szürke gém golyónagyságu madár, egész teste szürkés-kék, a fején tollbóbota van. Fészékét magas fákra rakja és vízférgekkel és halakkal él. Költőmadár. Néhány évvel ezelőtt a Marcal folyó-mellett nagy nyarilákon láttam gémekeket fészkelni.

A fehér gólyát nem írjuk le, azt ugyanis ismeri mindenki, hiaz a közésgemben is van két fészekalj a gözmelom-tetőjén.

A vadiiba félék csak ősszel jönnek ide legelni a Fertőről és a Balatonról.

Maga - hamedes - pirtalan - az - a - gyönyör - víztor. mely a duna menti vidék határ- vármegyéje felé költi, tündér szép sorokban. Ha van vidék, amely valóságai köztételekkel, hat ez az. Szép a Balaton, mikor mozdulatlanágában ragyogva, veri vissza a nap sugarait, szép, mikor a szél feborítja a vizet, s az ezüst hullámait utanozza a haragú tengert. És ha forró nyári napra ejön a csillagos, szép, hűvös alkonyat, felejti a hód, alatekiüt a sárga vízre és sugaraitól aranyhídait épít a két part között, szinte megdölvén varjú a pajkos sellők, hogy lubickolva fűszek tündéri játékaikat a csillag fényben, ezen a regevilágba illő esodavizen.

Akit teljesen rabjává tett a Balaton, az ideális lélek ember Nara! Szava Gyula, a magyar tenger közege, úgy beszél a tóról, mint a szerelmes trobador szíve hálgyáról. »Mihó azin hazája« címet viselő művében eképpen ad kifejezést elragadtatásának: »Sokszor írtam már, leírom meg ezereszer: mielő és mielő láthatatlan festőművész: él a parton. Talán Tündérország fiait, ábrándos fejtű? I Azok lehetnek a Balaton víz-re, egész s minden helyére. Ujabb és újabb színek. Minden percben. Minden pillanatban. Ezek a láthatatlan festők mind szerelmek a föld-haj hablényokba, a tihanyi víz alatt síró tündérlányba és Tihany másik tündérébe is, aki ma faradtan suttogja vissza hangjait: a világhírű tündér megénekelte... Még a legmetésőbb, a legfrissebb tájékoztató is enyhül ebben a tündéri országban. Csak a szél eszt is áldott volna a Balaton, a Teremtőnek és a remek opalja. Nem tudnék elszakadni ettől a víztől, annak gyönyörű vidékeitől soha, soha. A tündéri játékok hazája a Balaton Kicéiben az egész világ.»

Ujabb lírikusaink lelkében is mélyéges érzelmeket - fakasztanak a Balaton szépségei. Például Ábrányi Emil mélyre nézi a szép tókat. Szabnak, ragyogobnak, kedvesebbek találja a világ minden tavánál, tengerénél. Ezen jelöléseit szavakkal, tengerénél. Ezen jelöléseit szavakkal, tengerénél. Ezen jelöléseit szavakkal, tengerénél. Ezen jelöléseit szavakkal, tengerénél.

A tyukfélék között itt költ a kis vándorló fürjcsóka, amit azt hiszem mindenki ismer.

A fogoly szintén ismert madár és még előbb szammló van a Kemenesalján, noha még sem közelíti a 40 év előtti állományát, mert meg történt nem egyszer, s kétszer, hogy az elhalt vadászemberekkel délelőtt 11 órától félóra 5 óraig angasztás végi forró napokon fejváltást 50-70 darab foglyot vittek ki.

Igaz, még rajtam kívül él egy öreg madár most is, aki ebben velem együtt töltötte a rést is volt és azt végig élvete. A régi határban azonban időben olyan fogoly állomány volt, hogy majdnem minden órány lépésre

Magyar voltára bőszebb-lez, tudom: Ki hosszan néz reggő síkjaira. Áldott a föld, óh áldott a határ, mely legfőbb díszül téged foglal át, leste imádni: tenger megtanít. Te megtanítasz: imádni a határt.

Ujabb írónk közt a Balaton legfontosabb szerelmese Váth János. Ő a magyar Pán, aki remek tollalval ennek a csodálatos víznek és remek vidéknek nemesak szépségeit festi hímes-rajzainival, hanem annak miatikus világáról, parti lakóinak, halászainak életéről is megható és gyönyörű regéket ír a maga sajátos nyelvére, azon a nyelven, amely minden más íróétől feltűnően él. Témáit szinte kivétel nélkül a balatonmeléki nép életéből meríti. A Balatonvidék ősfoglalkozását: a halászatot tárgyaló gondosnak megrajzolt képekben, melyek egy régi leltárban lévő világ pusztulását is rajzolják egyben. Vagy tíz kötet műve beszél a Balaton iránt táplált rajongó szeretetéről. Váth János ott született a Balaton partján, ott élte le gyermekéveit a miniat felől, most is ott él a Balaton partján, ennek gyönyörű kies helyén: Almá-diban. Érthető tehát, hogy lelkét már kora ifjúságában megihlette a csodálatos víz, a partjain elterülő erdők, a kúphegyeken omladozó várak, a mesék a nép ajkán, - az egész reges, titokzatos magyar világ, mely benne van e hűvös szóban: Balaton. El lehet mondani, hogy Váth János ennek a különös víznek egész irodalmát teremtette meg.

A Balaton-magasztaló lírikusaink közül lehetetlen, hogy meg ne említssem Sebes Lajos költőt, aki szintén a Balatonpart szülőtte. Versében a Balaton titokzatos viktörök látjuk igazán csillagot. Egy egész kötetben, számszerűen hatvanöt gyönyörű költeményben érzékelteti a nagy viktörök szívet-leiket megigézó varázsát. Egyik-másik költeménye egyenesen a szívbe markol s azt a benyomást teszi az olvasóra, hogy a szegény költő sokat betegeskedett. Ezt is mindig vonatkozásba hozza imádtott vízével, a Balatonnal. - Kivánsága szerint, teteműt él a Balaton partján földeltek el. Emleket egy szép obeliszk őrzi a kezesel magasztalón.

A Balaton magasztaló lírikusok közt elsőként helyet foglal el mindig borne poemáival Wilmits Tiber báró, aki életében - kora tavasztól, - ősig állandó lakója volt a Balaton

új fogolycsapatot vert fel a vízre. Bizony nem is célotunk, hanem úgy sörpörtek le a foglyot a puskával, annyit volt a fogoly. Ne higgyék ám a tisztelt olvasóink, hogy ezzel nagyítottunk, való igazság, ez így volt, de ezután már nem így lesz, mert terjeszkedik a falu, a város és népeink, a mezőket folyton járják és szakítják, ott pedig a vad nem marad meg.

A közönséges és őrvéselőn szintén el van szaporodva az erdőnkben, sőt már a hegyterületeken is fészkel, amit szintén nem akarok részletezni.

A tusokféle vagy ugartyuk, galambnagysága madár, vörösesbarna tollalval, hegyes középhosszu csőrű és nagy sárgaszemű madár. Fészket a földre rakja fűre, szottt közőkkel benőtt rétekre vagy ugarokra. A hova nagyon isleles, nagyon gyorsan fut és gyorsan repül. Nagyon ritka madár, eddig egyetlen siberitit puskával kapuom. A Szombathegyen alul lévő hajdi határban ősi oserkésés a falmával lőttem egyet, amit akkor nem is ismertem. Néhány évvel ezelőtt a szomszéd Csereen 3 darab kelt fel előltünk foglyásában a bukori erdőből, de idővelona túl es ek.

A nagy tusok még 40-50 évvel

partonak. A Balaton iránt érzett csodálatos vonásmát bajló rigmusokban örökítette meg.

A Balaton szerelmeseiben vele kerestem: Lamberth Geza költő, a Balaton vidék szülője, aki a szülőföld meleg szeretetével átitott lelkének nosztalgias melegséget lehelni bele szájában költésnyelvébe.

Vannak meg lírikusaink nagy számmal, akik himnuszos szarokban dicsőítik a kiralyi tavat. Ide íktatunk néhány nevet régebbiek és újabbak közt. Ezek: Garay János, Csokonai Vitéz Mihály, Kis János, Plutz Benyfic dr., Jakab Ferenc, Sajó Sándor, Sik Sándor. Többször korlatoltsága sajnos, nem engedi meg, hogy költők is szemelvényeket közölhetnénk.

Klafaludy Sándortól Rabindra Nath Tagoreig, a csodálatos India világhírű tudósáig, művészeleik számszait ihletti meg a magyar tenger osodás vise és környezete, hullámainak morajlása és varázslatos ereje. Nevezett világhírű tudós, néhány évvel ez előtt itt keresett gyógyulást idült betegsége. És talált is gyógyulást: Gyógyulása emlékére Balatonfüreden fát ültetett az ősz tudós és tavozásakor úgy nyilatkozott, hogy a Balaton világnatkozásában is páratlan.

Legújabbban Könyves Károly szaporította a Balaton irodalmát művelők ajsmát, »Balatoni Himnuszárvale. A pályadíjat nyert műfűrtikarra való megzenésítésére pályázatot írt ki Karasáth Jenő dr. volt kultuszminiszter.

A Balaton csodálatos vise költői érzéssel tölti meg még a tudósokat is, akik komoly tanulmányozás tárgyává teszik a vizet, a benne rejlő életet, partjainak alakulását, fővenyét, környékét, a környék népeleit és történelmi mulját. Ilyen posita leltű tudós a Balatonnak Herman Ottó. Örökbessző nagy műve a »Magyar Halászat Könyve«, melynek minden sorából kiárad vonásmát ehhez a gyönyörű vízhez.

Ugyancsak ilyen leltűltű tudós a Balatonnak a néhai jeles geológus: Lőczy Lajos dr. is, aki a Balaton tudományos kutatásával örökítette meg nevét az egész tudományos világ előtt. Azután Cholnoky Jászó kiváló földrajzi író, aki Badacsony és Szigliget bizarrul szép tájait és a Balaton hullámsájtát írja le színesen »Földrajzi képek« című értékes művében.

Ugyancsak szintén egy kiváló tudósnak

nak: Bakófy Remignek tollát is, mikor a Balaton környező vármegyeinek és egyhármaknak mulját igyekszik kutatnia.

A taradalmi élet terén is vannak rajongó hívei a Balatonnak. Ezek első aly: Öváry Ferenc dr., felsőlőházi mag, a Balaton Szövetség elnöke, kinek neven a főnök a Balatonpart egyik legkedvesebb fekvőszű földtelepének: Almádnak megalapítósa.

Lanko Dezsu főmagyarko, a »Veszprémmegyei Muzéum« igazgatója, a Balaton környékén talált történelmi leleteket vizsgálta. Nagy vesztőség a tudományra nevé, hogy korán elkötösöt a más sorából.

Végül megemlítjük még Demeter Györgyöt, aki a legszebb balatoni vidék: Fűrés és Tihany regényes korrajzával tőlt fel a közelmuliban »Zrínyi pandurja« címet viselő művében.

Ezzel a névvel a Balaton főntebb felsorolt rajongóinak névsorát befejezünk.

Sok magyar szász meg száz kilométeres utakat tesz meg külföldön, hogy a felhőkön túl emelkedő, hegyi oszonnak, gleccsereket bemulja, de sajnos, édes-kevezt tud a Mindenható itthoni szép világról, a Balatonról, - arról a mindenkit bamulatra ragadó viktöréről, amely csak néhány órányi távolságra van tőle. Mindant a sok kincset, gyógyító erőt, amit a magyar tenger nyújt, úgy az államvasutat igazgatósága, mint a balatoni gőzhajó-társaság igazgatósága, a nyári időny alatt kedvezményes vitéldijak engedélyezésével iparkodik a nagyközönség rendelkezésére bocsájtani. Keresd fel honfűrtáram ezt az oszonn és derűs egű, enyhe és édes-levegű magyar Provanót. Ha felkeresed, többet is látsz belőle, mint csupán a nyári forróág ellen enyhét aó hullámokat. Csodálatos varázssával rabul fog ejteni: egy, hogy évről-évre partjaira és hajójaira kívánczol. Siesse tehát a Balatonhoz: amelyről egyik assintón lángoló szerelmese így ír:

»Amin a szem a lélek tükré,
A Balaton az égnek tükré.
Benne örök vagy, remény:
Egy végtelen szép költemény!»

Potelszafások a róm. kath. elemi és leányiskolákban szeptember 7-én délelőtt lesznek. Vani Szenté szeptember 9-én, a tanítás 10-én kezdődik.

ezelőtt annyira el volt szaporodva a mi szép oszerűnkön, hogy 18-20 as csapatokat lehetett együtt látni legelőszén. A miből-fűlei szűdöghözöt néhány száz lépésre már tusok tollat lehetett találni. A főt említett még elő öreg vadásztársammal bizony sokszor cserkésztünk a szép tusokra, de csak ritkán tudtuk egy-egyét elcsipni.

A tusok kakas pulyka nagysága madár, rövid csőrrel, hosszú lábakkal, sárgasbarna tollalval. Maggal, fővel, esetleg rovarokkal él, és nagyon isleles hova van. Fészket a földre rakja, enyhe félen itt marad, de ha erőse túl mutatkozik, akkor lemegy Románia sítságaira, vagy a Balkánra. A Csereen állítógat még elő néhány példány, amit a még ott legelőtű juhásoktól tudtam meg néhány évvel ezelőtt, de magam nem láttam. A tusokcserkészetekről majd külön helyen számolunk be.

A bagolyfélék közt a mar föntjelzett három bagolyféléltáttam egész éven át, ezek odvakban, lyukakban, törnyokban, régi pincékben és pajtákban fészkelnek és csak éjjel jarnak vadászni. Nagyon hasznos madarak. Tehát az itt felsorolt madaraink tartozkodnak, illetve kötenek a mi szép Kemenesaljánkon. Nagyon

figyelembe ajánljuk gazdáinknak az itt felsorolt hasznos madarainknak az órvást, mert ezáltal úgy a mezők, valamint a gyűrtök csőrök és kertek meg lesznek tisztogatva a fergéktől és rovaroktól. Amennyire lehet, fásítsanak és főleg bukorcoportozatokat létesítsenek, ahol ez a kis rovarirtó sereg biztos menedéket és költőhelyet talál magának.

És ne nézzék a falusi emberek azt a csülettel közél, ha a fűszekreblő gyerekek garzdálkódnak, hanem irgalmatlanul bánjanak el velők úgy magyarosan. De kérjük az iskolák vezetőit és tanítókat is tartassanak szemléltető kirándulásokat az erdőre és mezőkre és ismertessék meg a tanuló sereggel a mi madarainkat és magyarázzák meg, hogy mily nagy oktalanságot követnek el, ha ezeket a tojásait, vagy fűkűit elvezedik.

Tudjuk, hogy ezen órvástakat a madarak és lak napján az iskolák ugyis ismertetik, de szeriatom a szabad természetben láthatja meg az ifja nemzedék, hogy milyen madársereg környesi a lakóhelyeit, azért ezen szemléltető természetstudományi kirándulások nagyon ajánlatoak tanulóknak.

(Végső)

Az összes iskolai tankönyvek, írószerek,

u. m. rajztömb, tömbbetét, rajzpapír, vonalzó, irón, toll, tollszár, radirgumi, irónhegyező, gombfesték, színes kréta, színes irón stb. stb., valamint az összes iskolákban használatos előírás szerinti

füzetek legolcsóbban beszerezhetők

Dinkgreve Nándor könyv és papirkereskedésében.

A pannonbüköny őszi zabbal.

Az őszi takarmánykeverékek általában mindig biztos és nagy termést adnak, miután fejlődésük időszaka az őszi és a korai tavasz, amikor a talajban mindig elegendő a nedvesség, éppen ezért a mi száraz jellegű hazai viszonyaink között az őszi takarmánykeverékeknek fokozottabb jelentőségük van. Egyetlen kockázat az őszi vetésnél az áttelelés, amde ez a termelést semmiképpen sem teszi a tavaszi vetésnél kockázatosabbá, mert az áttelelés kedvezőtlen esélye semmivel sem jelent több kockázatot, mint a tavaszi és nyári időjárásnak bármely más kedvezőtlen esélye. Viszont, ha az áttelelés sikerül, az őszi keverékeknek jóval nagyobb termést adnak és utánuk, vagy kifogástalanul el lehet készíteni a talajt a kalászos alá, vagy pedig ha a talaj jó erőben van, valamilyen rövid tenyészidejű növényt lehet meg üggyan-azon évben termeszteni. (Korai burgonya, rövid tenyészidejű tegeeri, szalamádé, szendvics stb.)

Az őszi vethető keveréktakarmányok között legáltalánosabb az őszi pillangósoknak valamilyen kalászos magjával való kevert vetése. Használhatóság szempontjából egyik hibája az őszi keverékeknek, hogy a kalászos rendszerint hamar megfásodik, emiatt az állatok nem szívesen eszik. Az őszi árpa nem fásodik el olyan hamar, mint az őszi rozs, vagy az őszi búza, de ennek hibája, hogy amikor kitalásol, az állatok a szarvasok uszártájá minnt nem eszik szívesen.

Az őszi keverékek ezen hibáját ellensúlyozhatjuk az őszi zab használatával, ha az őszi pillangósokat keverten vetjük. Az eddigi tapasztalatok szerint az őszi zab különösen a pannonbükönyvel ad nagyon jó keveréket. Nagy előnye, hogy véli őszi keverékek takarmányozási-idejét kihasználjuk egészen június közepéig, esetleg még tovább is. A pannonbüköny és őszi zab keveréke szénának is nagyon jól felhasználható, teljes mértékben pótolhatja tehát a tavaszi vetés és sokszor gyengén termő zabosbüköny.

Az őszi zab egyetlen gyengéje a nem kielégítő fagyállóság. Az újabb időben forgalomba kerülő őszi zabok azonban e tekintetben már jobbak. Ha keverékekben termeszítjük, ez a körülmény az őszi zab áttelelését még biztonságosabbá teszi.

A talaj iránt úgy a pannonbüköny, mint az őszi zab igényesebb, mint pl. a szarvasbüköny. Általában a jobb erőben lévő talajba kell vetni és kivánatos a vetőszaktás előtt 100—150 kg. szuperfoszfátot, 60—80 kg. káliumot és 20—30 kg. pótlókat adni. A foszfor és káliumigényességét a pannonbüköny állománygyógyításánál, azaz a növényanyagát, pedig megőröszti és meggyormítja kezdettől fejlődését.

A vetés ideje augusztus vége, szeptember eleje. A pannonbükönnyel vetésnél ugyan később is, egészen szeptember végéig, amde az őszi za-

bot korán kell vetni, hogy a tél beálltaig eléggé megerősödjék. Az őszi zab és pannonbüköny keverési aránya $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{3}$ -ig, még pedig olyképen, hogy a zab legyen a keverékben kevesebb, esetleg felmehetünk vele a keverék feléig. A vetésmennyiséget kat. holdanként 80—100 kg. keverék mag. Gabonaszortávoira vetjük, utána fogasolunk, szűkecs szerint hengerezünk de a henger után mindig tövisboronát akasztunk.

A pannonbüköny és őszi zab keveréket majna második felében lehet használni. Hosszu ideig kaszálató, mert az állatok szívesen fogyasztják még akkor is, amikor a keverékben az őszi zab jóformán az éréshez közeledik. Ha szénának vágjuk le, a pannonbüköny teljes virágzásában kaszáljuk.

Tóth Lajos
mezőgazd. kam. titkár

Bucsucsök.

Aranyos Boriska, hova' lett jókedved?
Mint rózsás pirja, vidám nevetésed?
Mind beteg madárka — szomorúan hallgat sz.
Valld meg, mi a bajod — mert még bele
halhatsz.

„Nem tudom én nénem, hogy mi bajom lehet,
Érzem, hogy jókedvű már sohasem leszek,
Tudja, hogy mátkáj vagyok a Pistának,
Akit háboruba vittek — katonának.

Hogy bucsuzot tölem: sírva ölelt, csókolt
És én nem is tudom, miképp történt, hogy
Én is csak csókoltam s mióta itt hagyott,
Valami sínes randi én, mindig beteg vagyok!”

János János

H I R K.

Papi korona. Szeptember 23-án a kemenesaljai róm. kath. egyház megye papzaa. Pápón dr. Horváth Károly esperes püébanos elnöklete alatt papi koronát tart. A papi koronát megelőzőleg szentmise lesz a pápói püébanai templomban, amelyet dr. Horváth Károly esperes pontifikál. A papi koronán előrelátólag részt vesz dr. Rogacs Ferenc prelátkanonok, egyházmegyei főesperes.

Ma, Országos vásárnapján megkezdődtek az őszi bucsujárások. Tegnap délután a vasváriak érkeztek nagyobb számban. A bevonulás a gyomlányos áhítatos költéséggel történt. Minden hívő égő gyertyát tartott. **Klubeidősgaszony napján,** kedden az urkútiak és több más vidéki processziók érkeznek városunkba. Az urkútiak a séghégyi Trianonai kőszert is megtekinthik.

Olasz vadászok Kemenesalján. Tegnap, szombaton délután autóbusszal a Hubertus vadászgyűlést rendezésében 18 előkelő olasz 4 tolmács kíséretében érkeztek városunkba. A Grif szállodában szálltak meg, ma vasárnap délelőtt 10 órakor-indulnak vadászni és még a keddi napot is itt állítják körükben.

Vasárnapgyét a budai emléktámpolyén egy kisebb küldöttség képviseli, amelyet dr. Takács Elemér tib. főjegyző vezet. Elvitte az önégyre a küldöttség a vármegye 1740-ből származó zászlaját is, a küldöttség az összes fővárosi önépölyéken részt vesz.

Elhunyt földaltrókos. Adorján-házán 68 éves korában elhunyt szerdán na. id. Marton Gábor földaltrókos, temelése pénteken délután ment végbe a gyászházban nagyrészt mellé, özvégye és két gye.meké gyászolja.

Tanítóválasztás Kemenesalján. Ma vasárnap töltik be a lemondás folytán megüresedett második tanítói állást Kemenesaljánban.

Vármegyei gyűlések. A vármegyei háza kistermében szeptember 9-én a közigazgatási bizottság, 14-én a kisgyűlés tart ülést, míg 21-én a törvényhatósági naggyűlés lesz a n. y. teremben, esetleg lesz még egy rendkívüli kisgyűlés is, ha 14-én nem tudnak minden ügyet előkészíteni a kisgyűlésre.

Évadnyitó közgyűlés. A cselekmöki urfalonyok Maria Kongregációja szeptember 10-én este 6 órakor tartja a Tárházban évadnyitó közgyűlést.

Iskolai hír. A helybeli áll. polg. iskolában a Veni Sancte és ényöltó nem zsept. 8-án, hanem zsept. 9-én reggel 8 órakor lesz. A többi határidő nem változik. A vonattal bejáró tanulókat vasuti aróképes igazolványokat zsept. 7-én délelőtt 10 órakor iratják alá az igazgatói iródban. Az áll. polg. iskola igazgatója.

Nyugdíjba vonást ev. tanító. Vasárnap délelőtt bucsuztatta el a csongei ev. gyűlékezet Hajas Dénes ev. igazgató tanítót, aki 33 évig tanított Csongra. Az istentisztelet után bucsuztatta el az egyházközség és a polgári község. A bucsuztatásra a távozó tanító meghatott szavakban válaszolt.

Eljegyzés. Heimler József cselekmöki asztalos eljegyezte Klamka Böcsikét Alsóagráról. — Mihályka János nádasadlányi ref. lelkipásztor eljegyezte Szalóky Zsófkát Adorján-házáról. — Gallen János és Szathmári Ilona Nők-jegyezek.

Cserkéz híre. Az Oatly cserkészek szombaton este Magyarországon tartó-üzet tartanak. Ma vasárnap d. e. Kemeneshögyéssben istentiszteleten vesznek részt, utána pedig az ottani ifjúsági egyesületben megbeszélést tartanak Lukács István helyi lelkész, egyházmegyei ifj. lelkész vezetésevel. Délután pedig Högyéssben tart a cserkéz csapat bemutatót.

Az evang. templomban a mai vasárnapról kezdve az istentiszteletek délelőtti pontonon 18 órakor kezdődnek.

Tanítói kiérdelés. A felebbesés alatt álló nemeközi ev. tanítói állásra helyettesül ifj. Mór Aladár okt. tanító nagysimonyi lakost rendelték ki.

Hangverseny Csongra. A Csongra nyaraló Európa meli külföldi művészek ma vasárnap délután 3 órakor a csongei ifjúsági szekház nagyszobájában az ifjúsági egyesület rendezésében az ifjúsági szekház javára hangverseny rendeznek. Közre-möködnek Baiz Károly becs. hegedű-művész, Tápió Cabarello Arnoldé delamerikai (chillei) zongoraművész. A műsor a következő: 1. Mozart: B-dúr szonáta. 2. Franc Caesar: Szonáta. 3. Brahms és Sarasat magyar tárgyú műveiből. 4. Spanyol zongoraművek. Belepdődják: fenntartott hely 1.50. I. hely 1 pengő, II. hely 60 fillér, állóhely 40 fillér.

Tanítóválasztás Egyházashegyen. A megezüntetett egyházashegyi ev. iskolát az egyházashegyi leánygyűlékezet nagy áldozatkészséggel továbbra is fenntartja és a nyugdí-

állást az elmúlt vasárnap délután töltötte be. Az állásra 21-en pályáztak, az iskolát fenntartó hatóság négyet jelölt, a négy jelölt közül földinket, Koltai Rozsika cselekmöki okt. tanítónő 25 szavazattal választották meg Tóth Ilona nagysimonyi okt. tanítónő 17 szavazattal szemben. **Felvétel a vasúthoz.** A teheráru forgalom növekedésével a forgalomhoz ezideig 14 kiegészítő lékzött vetek fel.

Elkészült a rábaköcskédi Rába-híd. A Sopron és Vas megyéket összekötő Rábahídon már a befejező munkálatok folynak. Az új híd 140 ezer pengő költséggel épült és csak a kiköcsköt burkolat elhelyezése van hátra. Az új híd átadása a forgalomnak szeptember hó második felében önépölyén keretek között történik. A közigazgatási bejáráspon részvesz a minisztérium kiküldöttje, Oatly Lajos főispán, továbbá a két érdekelt vármegye alispánja.

Batfás Nagysimonyiban. Németh Sándor nagysimonyi földműves feljelentést tett a cselekmöki önépölyésre, hogy a múlt pénteken virradóra ismeretlen tettesek beütöttek kamrájába és onnan 250 kilogramm búzát vittek el. Ugyanakkor pénteken másik ilyen eset is fordult elő a községben, Mesterházy Sándorné pénztárcáját ellopták. A önépölyésnek rövid időn belül sikerült elfogni a tettest Tulok Ferenc 19 éves napzamos személyében, aki be is ismerme a beütötteket és elő is adta a lopott holmit. Bezártították a szombathelyi ügyészség fogházába.

Országos vásár. Kedden zajlott le városunkban az országos vásár, amely dacára annak, hogy négy helyen volt országos vásár, állásfelhajtás szempontjából kedvező volt. — Szarvasmarha felhajtott 956, eladott 459, bika 16—6, tehén 240—180, ösös 160—58, ökör 280—248, tinó 230—26, borjú 80, lo és csikó 250—37, sertés és malac 110—50. Arak: bika kgr. 50—60 fillér, tehén I. 350, II. 280, III. 100—120, ösös I. 350, II. 280, III. 100—120, ökör 550—90, tinó kilogrammonként 50—65 fillér, lo és csikó 100—400 P.ig.

